

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

CYKL LEKCJI POŚWIĘCONYCH ORDYNACJI WYBORCZEJ

CELE LEKCJI:

- zapoznanie z najważniejszymi rodzajami ordynacji w wyborach do sejmu : większościowej i proporcjonalnej;
- rozbudzenie zainteresowania życiem społeczno - politycznym Polski;
- rozbudzenie postaw obywatelskich;
- kształtowanie umiejętności dyskusowania, argumentowania i obrony własnych przekonań z zachowaniem szacunku dla odmiennych przekonań;
- zapoznanie z zasadami debaty i kształtowanie umiejętności prowadzenia jej

TEMAT LEKCJI: ORDYNACJA PROPORCJONALNA, CZYLI MANDATY DLA PARTII

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Przeprowadzenie wyborów reprezentanta klasy (w kontaktach z dyrekcją, nauczycielami i przedstawicielami innych klas) – nazwiska osób zgłaszających się lub zgłaszanych przez kolegów wypisujemy na tablicy i na kartkach, a następnie każdy uczeń zaznacza osobę, która powinna go reprezentować. Liczymy głosy – wygrywa ten, który otrzymał najwięcej.
2. Przeprowadzenie wyborów inną metodą – nauczyciel wyznacza 3 listy wyborcze, a na nich po 2 lub 3 osoby wg sobie znanego kryterium, (np. 1. Dwóch uczestników kółka malarskiego, 2. Trzej uczniowie o tym samym imieniu lub o nazwiskach zaczynających się np. na literę „E”, 3. Dwaj szachiści). Tworzy listę i przeprowadza głosowanie. Ogłasza zwycięzcę (osoba z największą ilością głosów z tej listy, która zdobyła najwięcej głosów).
3. Uczniowie dzielą się spostrzeżeniami – jakie uczucia i myśli pojawiły się w wyniku obu sposobów? Wniosek: na to, kto zostanie wybrany, ma wpływ sposób zgłoszenia kandydatów i przeprowadzania wyborów.
4. Zapisanie na tablicy hasła Gasset: *„Zdrowie demokracji, każdego typu i każdego stopnia, zależy od jednego drobnego szczegółu technicznego, a mianowicie: procedury wyborczej. Cała reszta to sprawy drugorzędne.”* Jose Ortega y Gasset
5. Zapisanie na tablicy 1 części tematu: Ordynacja proporcjonalna
4. Czym jest ordynacja wyborcza? Jakie znacie rodzaje ordynacji? Sposób wybierania reprezentantów (narodu, społeczności lokalnej itd.) - proporcjonalna i większościowa.

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

5. Jaka ordynacja obowiązuje w wyborach do sejmu w Polsce? (proporcjonalna) Jak przebiegają wybory?

- duże okręgi wyborcze (ok. 1 mln mieszkańców) – kilka mandatów z okręgu;
- rejestracja KW partii lub KWW;
- zebranie 5 tys. podpisów w okręgu (21 okręgów, żeby zarejestrować cały kraj) i ich rejestracja;
- ustalenie przez zarząd partii miejsc na listach (duże znaczenie pozycji na liście partyjnej oraz znanych w całym kraju nazwisk);
- prowadzenie kampanii w mediach – za pomocą haseł i dyskusji – prezentowanie programu partii;
- przekroczenie w wyborach progu poparcia 5%;
- przeliczenie głosów metodą d'Hondta – centralna instytucja Państwowa Komisja Wyborcza – głosy liczy się i przelicza na mandaty za zamkniętymi drzwiami (sposób przeliczania – załącznik nr1)
- rozdzielenie mandatów.

6. Obecna ordynacja nazywana jest proporcjonalną. Co to oznacza? (wyjaśnienie, że chodzi o proporcje między ilością mandatów poselskich danej partii a uzyskanym w wyborach poparciem). Specyficzną odmianą ordynacji proporcjonalnej jest ordynacja mieszana, w której również partie decydują o wystawieniu kandydatów do sejmu.

7. Zapisanie drugiej części tematu: ...czyli mandaty dla partii.

8. Co to są partie polityczne? Jakie role pełnią w polskim życiu politycznym? (Definicja ze Słownika polityki lub podobnego źródła) Ilu mają członków? (Ok. 290 tys. , czyli 1% obywateli Polski)

9. Rekapitulacja: Na czym polegają wybory w ordynacji proporcjonalnej?

8. Zadanie domowe: Co powinien zrobić lokalny działacz – filantrop, aktywista, chcący zostać posłem?

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

Załącznik 1.

METODA D'HONDTA. Przykład przeliczenia poparcia uzyskanego w wyborach na ilość mandatów poselskich dla poszczególnych ugrupowań

W okręgu wyborczym, w którym głosowało 500.000 wyborców, a do obsadzenia jest 8 mandatów poselskich, uzyskano następujące wyniki:

Partia A – 150.000 głosów

Partia B – 70.000

Partia C – 80.000

Partia D – 100.000

Partia E – 100.000 – partia E w skali kraju nie przekroczyła 5% poparcia, więc nie uzyska żadnego mandatu.

Uzyskane wyniki partii A,B,C i D dzielimy przez kolejne liczby naturalne: 1,2,3,4,5...:

partia	A	B	C	D	E
ilość uzyskanych głosów	150,000	70,000	80,000	100,000	100,000
Ilość głosów : 1	150,000	70,000	80,000	100,000	
Ilość głosów : 2	75,000	35,000	40,000	50,000	
Ilość głosów : 3	50,000	23,333	26,667	33,333	

Z otrzymanych wyników dzielenia wybieramy 8 najwyższych (tyle liczb, ilu ma być posłów z tego okręgu):

1. 150.000 (partia A)
2. 100.000 (D)
3. 80.000 (C)
4. 75.000 (A)
5. 70.000 (B)
6. 50.000 (A)
7. 50.000 (D)
8. 40.000 (C)

partia	A	B	C	D	E
ilość uzyskanych głosów	150,000	70,000	80,000	100,000	100,000
Ilość głosów : 1	150,000	70,000	80,000	100,000	

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://jow.pl>

Ilość głosów : 2	75,000	35,000	40,000	50,000	
Ilość głosów : 3	50,000	23,333	26,667	33,333	
ilość uzyskanych mandatów	3	1	2	2	0

Partia A uzyskała 3 mandaty, B – 1, C – 2, D – 2 , E – żadnego.

TEMAT LEKCJI: ORDYNACJA WIĘKSZOŚCIOWA W JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGACH WYBORCZYCH CZYLI WYBIERAMY SWOJEGO PRZEDSTAWICIELA.

1. Odczytanie art. 99 Konstytucji RP

2. Rozmowa nt. zadania domowego. Wnioski – bez poparcia partii szanse na zdobycie mandatu posła przez lokalnego działacza są nikłe (lub żadne). Czy są możliwe inne rozwiązania?

3. Co oznacza sformułowanie JOW – jednomandatowe okręgi wyborcze? (Z jednego małego okręgu jest jeden mandat poselski, czyli wybieramy najlepszego w okręgu). Zapisanie tematu lekcji.

3. Taki model ordynacji funkcjonuje w Wielkiej Brytanii. Jak tam przebiegają wybory?

- podział kraju na małe okręgi wyborcze (mniej więcej wielkości powiatu – w Polsce optymalnie byłoby to 460 okręgów wyborczych po ok. 70-80 tys. mieszkańców);
- żeby kandydować na posła wystarczy zebrać 10 podpisów;
- kandydat wpłaca kaucję (w wysokości ok. 1 średniej pensji), którą odzyskuje, jeśli uzyska 5% głosów poparcia w okręgu;
- członkowie partii kandydują obok osób niezależnych;
- w każdym okręgu wybierany jest na posła jeden kandydat, który zdobył najwięcej głosów;
- wybory odbywają się w jednej turze;
- w wersji brytyjskiej od niedawna w określonych sytuacjach istnieje możliwość odwołania posła przez jego wyborców;
- głosy są liczone publicznie w okręgu;
- od razu znany jest zwycięzca.

4. Jakie są główne konsekwencje stosowania ordynacji większościowej z jednomandatowymi okręgami wyborczymi?

- pozytywna selekcja – wygrywa kandydat, który zdobył największą ilość głosów;
- możliwość poznania wszystkich kandydatów na posłów;

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://jow.pl>

- większy wpływ wyborców na życie polityczne, więc i większe zaangażowanie (wysoka frekwencja wyborcza w UK);
- odpowiedzialność posłów przed wyborcami (możliwość rozliczenia posła z działań);
- podział sceny politycznej na dwa bloki: konserwatywny i liberalny;
- jasna odpowiedzialność polityczna rządzącej partii (zazwyczaj nie ma potrzeby tworzenia koalicji dla zdobycia większości parlamentarnej i stworzenia rządu).

5. Zapoznanie z zasadami debaty (2. wersja – debata oksfordzka, załączniki):

Pomieszczenie w którym odbywa się debata jest podzielone na dwie części (np. poprzez ustawienie stołów). Adwersarze siedzą po przeciwnych stronach marszałka debaty. W środku siedzą osoby niezdecydowane. Naprzeciwko nich na podwyższeniu siedzi marszałek prowadzący obrady i sekretarz czuwający nad czasem i porządkiem debaty. Podczas obrad zakazane jest opuszczanie sali i zmienianie miejsc. Marszałek rozpoczyna debatę, informuje strony o jej zasadach oraz przedmiocie. Głos jest udzielany na przemian poszczególnym stronom. By móc zostać dopuszczonym do debaty, trzeba zwrócić na siebie uwagę marszałka, gdy udzieli on głosu, należy przedstawić się (co odnotowuje sekretarz) i dopiero przejść do wyrażenia opinii. Obie strony podsumowują wszystkie wystąpienia. Ostatnią częścią debaty jest głosowanie. Tradycyjnie w Oksfordzie odbywa się poprzez wyjście przez odpowiednie drzwi. Najczęściej głosowanie odbywa się przez podniesienie ręki.

Załącznik 2– przykład debaty oksfordzkiej

Załącznik 3 – Zasady debaty oksfordzkiej opracowany przez Klub Debat Oksfordzkich

5. REKAPITULACJA: Jak przebiegają wybory w JOW? Na czym polega debata?

6. Wybór marszałka i sekretarza debaty. Podział klasy na strony. Jeżeli podział naturalny nie jest możliwy – robimy podział sztuczny (a może od razu sztuczny)

7. WSKAZANIE PROBLEMU.

Przykłady tematów debaty (należy wybrać jeden):

- Która z 2 rozważanych ordynacji: proporcjonalna czy większościowa JOW, jest lepsza?
- Sejm wyłoniony w ordynacji proporcjonalnej odzwierciedla przekonania polityczne wyborców.
- Jednomandatowe Okręgi Wyborcze gwarantują lepszy kontakt posła z wyborcą.
- Proporcjonalna ordynacja wyborcza ogranicza wpływ obywateli na życie polityczne.

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://jow.pl>

- Polityka: kariera czy służba? Rozważ problem w aspekcie ordynacji proporcjonalnej i większościowej JOW.

W debacie bierzemy pod uwagę plusy i minusy obu ordynacji.

8. ZADANIE DOMOWE: Przygotować argumenty do debaty – przygotować materiały na temat obu rodzajów ordynacji.

TEMAT LEKCJI: OXFORD W NASZEJ SZKOLE, CZYLI WYBIERAMY ORDYNACJĘ.

1. Przed lekcją konieczne jest odpowiednie ustawienie krzeseł, dzieląc klasę na 3 części: osoby zaangażowane po obu stronach i bezstronnych lub niezdecydowanych obserwatorów. Upřednio wybrany marszałek i sekretarz również zajmują swoje stanowiska.

2. Przed rozpoczęciem debaty w widocznym miejscu sekretarz zapisuje zasady, które muszą być przestrzegane:

- NIE PRZERYWAMY WYPOWIEDZI INNYCH (MOŻE TO UCZYNIĆ TYLKO MARSZAŁEK W UZASADNIONYCH PRZYPADKACH – PRZEKROCZENIE CZASU, NIEZGODNE Z ZASADAMI ZACHOWANIE);

- NIE UŻYWAMY WULGARYZMÓW;

- NIE UŻYWAMY ARGUMENTÓW 'AD PERSONAM' (wyjaśnienie terminu), TZN. NIE OBRAŻAMY;

- NIE PODNOSIMY GŁOSU;

- NIE OBRAŻAMY SIĘ.

2. Marszałek przedstawia problem: Która z 2 rozważanych ordynacji: proporcjonalna czy większościowa JOW, jest lepsza? Udziela głosu na przemian przedstawicielom obu grup.

3. Po wyczerpaniu się argumentów (lub po upływie wyznaczonego czasu) obie strony podsumowują swoje wypowiedzi, a następnie wszyscy uczestnicy debaty głosują za jedną z ordynacji przez podniesienie ręki lub ustawienie się w wyznaczonym miejscu

4. ZADANIE DOMOWE: Obejrzyjcie film: <https://www.youtube.com/watch?v=T1vW8YDDCSc>

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

lub <https://www.youtube.com/watch?v=6ORWH5-xUYQ> (cz. 1, 2 i 3)

Załącznik 2

Uproszczona debata oksfordzka

Teza debaty: Jednomandatowe Okręgi Wyborcze gwarantują lepszy kontakt posła z wyborcami..

Uczestnicy:

Marszałek udzielający głosu stronom.
Sekretarz kontrolujący czas wystąpień.

Strona propozycji

Uczeń 1

Uczeń 2

Strona opozycji

Uczeń 3

Uczeń 4

Struktura debaty

1. Przedstawienie przygotowanego wcześniej stosunku do tezy
Pierwszy mówca strony propozycji (uczeń 1)– 4 min
Pierwszy mówca strony opozycji (uczeń 3)– 4 min

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

2. Dalsze argumenty, próba określenia, gdzie są różnice zdań
Drugi mówca strony propozycji (uczeń 2) – 2 min
Drugi mówca strony opozycji (uczeń 4) – 2 min
3. Przerwa na przygotowanie repliki – 5 min
4. Replika (nie zawiera nowych argumentów i nowych faktów)
Pierwsza replika oponentów – 2 min
Pierwsza replika proponentów – 2 min
Druga replika oponentów – 2 min
Druga replika proponentów – 2 min
5. Zebranie pytań (mogą być na kartkach) i przerwa na przygotowanie odpowiedzi – 5 min
6. Odpowiedzi na pytania – po 5 min dla każdej ze stron
7. Wyłonienie zwycięskiej drużyny - przez głosowanie.

Załącznik 3

Zasady debaty oksfordzkiej

przez Klub Debat Oksfordzkich

materiał opracowany

1. Debata organizuje i prowadzi Marszałek. Jest on osobą bezstronną.
2. Marszałka wspiera Sekretarz. Informuje o czasie, który pozostał mówcom na wypowiedź oraz prowadzi dokumentację debaty.
3. W debacie występuje ośmiu głównych mówców: czterech po stronie propozycji (osoby opowiadające się za tezą) oraz czterech po stronie opozycji (osoby opowiadające się przeciwko tezie).
4. Uczestnicy debaty zajmują miejsca zgodnie z zasadami:

Ruch Obywatelski na rzecz Jednomandatowych Okręgów Wyborczych

Chcemy posłów odpowiedzialnych przed wyborcami!

<http://iow.pl>

- po prawicy Marszałka zasiadają członkowie propozycji,
  - po lewicy Marszałka zasiadają członkowie opozycji,
  - miejsca najbliższej Marszałka zarezerwowane są dla pierwszych mówców.
5. Mówcy propozycji i opozycji występują na przemian. Pierwszy występuje mówca propozycji.
  6. Każdy mówca musi rozpocząć wystąpienie słowami „Panie Marszałku”, chyba że jest to pytanie albo informacja.
  7. Uczestnicy debaty muszą zwracać się do siebie używając formy „Pan/Pani”.
  8. Pierwsi mówcy każdej ze stron mają na swoje wystąpienie 5 minut, wszyscy kolejni po 4 minuty.
  9. Mówcy muszą ściśle przestrzegać czasu swojego wystąpienia.
  10. Osoby z publiczności mają prawo zgłaszać pytania poprzez uniesienie ręki w górę i wypowiedzenie słowa „pytanie” między pierwszą, a ostatnią minutą wystąpienia danego mówcy. Nie powinno ono być dłuższe niż 3 zdania. Mówca może przyjąć bądź odrzucić pytanie. Mówca i Marszałek mogą przerwać pytanie w dowolnej chwili.
  11. Osoby z publiczności mają prawo zgłaszać informacje poprzez uniesienie ręki w górę i wypowiedzenie słowa „informacja” między pierwszą, a ostatnią minutą wystąpienia danego mówcy. Nie powinna być ona dłuższa niż 3 zdania. Mówca musi przyjąć informację. Marszałek może przerwać informację w dowolnej chwili.
  12. Po wystąpieniach głównych mówców każdy obecny na sali ma prawo wziąć udział w debacie. Mówcy zabierają głos na zmianę po stronie propozycji i opozycji, zajmując miejsca przy pulpicie po odpowiedniej ze stron. Na swoje wypowiedzi mają minutę. Rozpoczyna mówca broniący tezy. Debata trwa do czasu, kiedy wyczerpie się ilość chętnych do zabrania głosu po danej stronie, bądź kiedy Marszałek zdecyduje o jej końcu.
  13. Mówców podczas debaty obowiązuje strój oficjalny.
  14. Marszałek ucisza salę, gdy wymaga tego sytuacja. W wyjątkowych przypadkach Marszałek ma prawo wyprosić konkretne osoby z sali, bądź zakończyć debatę.
  15. Po debacie następuje głosowanie, w którym wszyscy obecni mogą wypowiedzieć się po jednej ze stron oraz zagłosować na najlepszego mówcę debaty. O sposobie głosowania informuje Marszałek.

Materiały: <http://iow.pl>